

Mark- och Miljödomstolen

Marit Åkerblom, marit.akerblom@dom.se

Yttrande över remiss avseende KN 2025-01829, Hantering av kvalitetskrav för uran i ytvatten

Mark- och miljödomstolen noterar att förslaget innebär att Havs- och vattenmyndighetens, tillika expertmyndighet, uppfattning inte har beaktats. Domstolen finner att expertmyndighetens uppfattning är väl grundad då det idag saknas vetenskapligt fastställda och vetenskapligt accepterade bedömningsgrunder för biotillgänglighet av uran. Att under sådana förhållanden införa en möjlighet till en lägre kravställning angående uran i vatten baserat på en *beräkning* av biotillgänglighet – och därtill inteckna att resultatet kommer bli mer rättvisande – kan starkt ifrågasättas. Frånvaro av accepterade bedömningsgrunder riskerar även ge otydlighet som kan minska förutsättningarna för en effektiv och ändamålsenlig tillståndsprövning av aktuella verksamheter.

Domstolen erinrar om att uran, och dess sönderfallsprodukter, genom strålning kan påverka biota och miljön på fler och andra sätt än exempelvis metaller såsom koppar och zink. Radioaktiva ämnen har därigenom en särställning.

Promemorian beskriver inte närmare någon metod för att beräkna biotillgänglig koncentration av uran. Domstolen kan dock konstatera sådana beräkningar torde vara förknippade med stora osäkerheter eftersom de faktiska fysikaliska och kemiska förhållandena i vattenförekomster är mycket variabla. I den mån påverkan från en verksamhet ska utredas tillkommer perspektiven om geografiskt påverkansområde och en mycket lång tidshorisont. Eftersom någon beräkningsmetod inte beskrivs finns det enligt domstolens mening inte förutsättningar att bedöma att de föreslagna ändringarna inte kan innebära någon negativ påverkan på människa eller miljö.

Promemorian innehåller inte något underlag som visar att regeringens bedömning har mer fog för sig än expertmyndighetens. Mark- och miljödomstolen avstyrker därför förslaget.

Marit Åkerblom

Chefsrådmann

Detta yttrande har lämnats av chefsrådmannen Marit Åkerblom och tekniska råden Lena af Geijerstam Unger och Kristoffer Hallberg.